

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.147:811.111(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17645579>

**Інтернаціоналізація навчальних програм та якість англomовного
викладання в українській вищій освіті**

Лопатинська Ірина Сергіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Приватний вищий навчальний заклад «Інститут психології і підприємництва», смт. Козин, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-4957-9845>

Гаценко Лариса Володимирівна,

доктор філософії, доцент кафедри соціальних комунікацій, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-1210-5726>

Бугаєнко Тамара Іванівна,

старший викладач кафедри англійської мови в судновій енергетиці, Інститут інженерії Національного університету «Одеська морська академія», м. Одеса, Україна, <https://orcid.org/0009-0007-9364-0953>

Прийнято: 29.10.2025 | Опубліковано: 19.11.2025

Анотація. У статті досліджено шляхи інтернаціоналізації вищої освіти України для підвищення міжнародної конкурентоспроможності й академічної мобільності вітчизняних університетів. Мета дослідження – виявлення тенденцій, чинників та механізмів інтернаціоналізації освітніх

програм у системі вищої освіти України, а також оцінення якості англomовного викладання як ключового інструменту інтеграції українських університетів у європейський та світовий освітній простір. **Методи.** Дослідження ґрунтується на поєднанні теоретичних і емпіричних методів, що забезпечили цілісність аналізу. Використано теоретичні методи (аналіз, узагальнення, систематизація, порівняння), а також компаративний та контент-аналіз нормативних документів. Соціологічні методи (опитування, анкетування) використано для оцінювання готовності викладачів до англomовного викладання. Системний і структурно-функціональний підходи дозволили визначити взаємозв'язок між інтернаціоналізацією освіти та якістю підготовки фахівців. **Результати.** Показано, що інтернаціоналізація освітніх програм у закладах вищої освіти України переходить від формального етапу до змістовної інтеграції у глобальний освітній простір. Основні тенденції процесу: розширення англomовних програм, зростання академічної мобільності, впровадження міжнародних стандартів якості (ESG, ECTS, CEFR) та розвиток партнерства з іноземними університетами через спільні програми, подвійні дипломи й участь у проєктах Erasmus+, Horizon Europe. Підкреслено потребу системного підходу до інтеграції українських університетів у світовий освітній простір. **Висновки.** Інтернаціоналізація освітніх програм критично важлива для підвищення конкурентоспроможності вищої освіти України на світовій арені. Якість англomовного викладання є визначальним показником ефективності цього процесу, оскільки забезпечує інтеграцію в міжнародне академічне середовище та підвищує привабливість університетів для іноземних студентів. Поглиблення інтернаціоналізації вимагає комплексного вдосконалення мовно-професійних навичок викладачів, гармонізації навчальних планів із міжнародними стандартами та розбудови цифрово-методичної бази. Доцільним є впровадження національної стратегії підтримки англomовних

програм, академічних партнерств і стандартизованих критеріїв якості викладання.

Ключові слова: оцінювання якості освіти, академічна мобільність, міжнародна співпраця, глобальний освітній простір, компетентнісний підхід, професійна підготовка, освітня політика, освітні стандарти.

Internationalization of educational programs and the quality of English-language teaching in Ukrainian higher education

Iryna Lopatynska,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Social and Humanitarian Disciplines, Private Higher Education Institution «Institute of Psychology and Entrepreneurship», Kozyn, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-4957-9845>

Larysa Hatsenko,

Doctor of Philosophy, Associate Professor of the Department of Social Communications, National Transport University, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1210-5726>

Tamara Bugaenko,

Senior Lecturer of the Department of English in Ship's Engineering, Institute of Engineering, National University «Odesa Maritime Academy», Odesa, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0007-9364-0953>

***Abstract.** The article examines the ways of internationalizing higher education in Ukraine to enhance the international competitiveness of universities and promote academic mobility. The **purpose of this study** is to identify trends,*

factors, and mechanisms of internationalization in the higher education system of Ukraine, as well as to assess the quality of English-language teaching as a key tool for integrating Ukrainian universities into the European and global educational space. **Methods.** The research is based on a combination of theoretical and empirical methods, which ensured the integrity of the analysis. Theoretical methods were used (analysis, generalization, systematization, comparison), as well as comparative and content analysis of regulatory documents. Sociological methods (surveys, questionnaires) were used to assess teachers' readiness for English teaching. Systemic and structural-functional approaches made it possible to determine the relationship between the internationalization of education and the quality of specialist training. **Results.** It is demonstrated that the internationalization of educational programs in Ukrainian higher education institutions is transitioning from a formal stage to meaningful integration into the global educational landscape. The main trends of the process include the expansion of English-language programs, the growth of academic mobility, the introduction of international quality standards (ESG, ECTS, CEFR), and the development of partnerships with foreign universities through joint programs, double degrees, and participation in Erasmus+ and Horizon Europe projects. The need for a systematic approach to integrating Ukrainian universities into the global educational space is emphasized. **Conclusions.** The internationalization of educational programs is critically important for enhancing the competitiveness of Ukrainian higher education on the global stage. The quality of English-language teaching is a key indicator of the effectiveness of this process, as it ensures integration into the international academic environment and enhances the attractiveness of universities to international students. The deepening of internationalization requires comprehensive improvement of teachers' language and professional skills, harmonization of curricula with international standards, and development of a digital and methodological foundation. Implementing a national strategy to support

English-language programs, academic partnerships, and standardized teaching quality criteria is appropriate.

Keywords: *assessment of education quality, academic mobility, international cooperation, global educational space, competency-based approach, professional training, educational policy, educational standards.*

Постановка проблеми. Інтернаціоналізація вищої освіти є одним із ключових векторів розвитку сучасного освітнього простору, спрямованим на підвищення конкурентоспроможності університетів, мобільності студентів і викладачів, а також на інтеграцію національної системи освіти у світовий академічний простір. В Україні цей процес набуває особливого значення в контексті євроінтеграційних прагнень та необхідності адаптації освітніх стандартів до вимог глобального ринку праці. Одним із визначальних аспектів інтернаціоналізації є розроблення та впровадження англомовних навчальних програм, які покликані забезпечити академічну мобільність, привабливість університетів для іноземних здобувачів освіти та підвищення рівня міжнародної співпраці у сфері освіти і науки. Водночас в українських закладах вищої освіти (ЗВО) зберігається низка проблем, що стримують ефективну реалізацію англомовного викладання: недостатня мовна компетентність викладачів, обмежене методичне забезпечення англомовних курсів, нерівномірний рівень підготовки здобувачів вищої освіти, а також немає цілісної системи моніторингу якості таких програм. Це створює суперечність між стратегічними цілями інтернаціоналізації освіти та реальним станом якості її реалізації. Таким чином, постає науково-практична проблема підвищення якості англомовного викладання як ключової умови успішної інтернаціоналізації навчальних програм у вищій освіті України, що потребує комплексного аналізу чинників, бар'єрів і перспектив цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні тенденції інтернаціоналізації та багатомовності у вищій освіті стимулюють науковців у галузі методики викладання іноземних мов досліджувати методи інтеграції кількох мов в освітній процес, виокремлювати особливості оволодіння іноземною мовою (англійською), а також враховувати фактори, що забезпечують ефективно та швидко засвоєння таких мов у контексті підвищення якості англійського викладання в українських закладах вищої освіти. Зокрема, О. Проценко та Т. Бондаренко досліджують особливості функціонування освітніх екосистем у контексті глобалізаційних процесів. Автори визначають ключові складники інтернаціоналізації освіти – міжкультурну комунікацію, академічну мобільність здобувачів освіти і викладачів, цифровізацію освітнього середовища, глобалізацію навчальних програм, а також розвиток науково-дослідницької діяльності та інновацій. У роботі обґрунтовано вплив цих чинників на структурні та функціональні параметри освітніх систем і окреслено основні виклики та перспективи інтеграції українських ЗВО у світовий освітній простір [1].

Сучасна методична наука активно досліджує досвід багатомовного навчання у вищій школі як важливий аспект глобалізації освітніх програм. У цьому контексті показовою є праця А. Андрощук [2], де класифіковано граматичні типи міжмовної інтерференції та обґрунтовано методи подолання граматичних труднощів під час вивчення англійської мови після німецької. Отримані авторкою результати сприяють підвищенню якості англійського викладання та удосконаленню освітніх програм у процесі їх інтернаціоналізації.

У праці І. Фаріон окреслено концептуальні засади та напрями розвитку англійського викладання. Авторка аналізує суперечності політики англійзації освіти, зокрема недостатню підтримку української мови в державотворчій і комунікативній функціях та домінування англійської в академічному

середовищі. Водночас наголошується на недостатній розробленості соціолінгвістичного аспекту проблеми, що є особливо значущим в умовах воєнних викликів і потреби збереження національної ідентичності [3].

Дослідження С. Калашнікова та інших науковців зазначають, що глобалізація освітніх програм вимагає впровадження англomовних курсів і модернізації змісту та методів навчання для формування глобальної компетентності здобувачів вищої освіти. Ефективність цього процесу визначається професійною підготовкою, комунікативною компетентністю та мовними навичками викладачів [4].

У сучасних умовах України інтернаціоналізація навчання пов'язана з інтеграцією до Європейського освітнього простору, гармонізацією стандартів вищої освіти та підвищенням якості англomовного викладання. Концептуальні аспекти проблеми досліджено в наукових працях, зокрема А. Діхтярук, яка проаналізувала правові засади, ризики та напрями розвитку інтернаціоналізації вищої освіти. У наукових джерелах інтернаціоналізація навчальних програм розглядається як стратегічний напрям модернізації освіти та засіб підвищення її конкурентоспроможності та якості [5, с. 289].

Науковиця Г. Голубова розглядає інтернаціоналізацію вищої освіти як процес інтеграції міжнародного та міжкультурного вимірів у всі сфери діяльності ЗВО – освітню, наукову, управлінську, культурну та комунікаційну. У дослідженнях наголошено, що інтернаціоналізація сприяє створенню відкритого освітнього простору, залученню студентів і викладачів до глобального обміну знаннями та підвищенню конкурентоспроможності національної освіти [6].

Науковці І. Карнуз та А. Музиченко розглядають вплив міжкультурної взаємодії, академічної мобільності, цифровізації та глобалізації навчальних програм на розвиток глобальних освітніх систем. Теоретично обґрунтовано взаємозв'язок між інтернаціоналізацією та структурними трансформаціями

освіти, а також окреслено виклики й можливості інтеграції українських ЗВО у світовий освітній простір [7].

Значення англійської мови для академічних цілей (ЕАР) у процесах глобалізації та цифровізації вищої освіти України підкреслюють науковці О. Мілютіна, Д. Марєєв та О. Чайка. Теоретичні дослідження доводять, що ЕАР сприяє розвитку академічного письма, критичного мислення та академічної доброчесності, підвищує мобільність і підтримує інтернаціоналізацію освітніх програм. Водночас не досить розглянуто питання нормативного забезпечення, підготовки викладачів і цифрової інфраструктури [8].

Дослідниця О. Бойко слушно підкреслює важливість системного підходу до розроблення англійськомовних навчальних програм з огляду на вимоги міжнародного освітнього ринку, впровадження CLIL-технологій та цифровізації освітнього процесу як чинників підвищення якості освіти [9].

На думку С. Насакіної, підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів у немовних, зокрема аграрних, університетах має важливе значення для збереження науково-технічного потенціалу держави та її міжнародної конкурентоспроможності. Теоретичні аспекти дослідження охоплюють розвиток академічної англійської мови як ключової компетентності, необхідної для інтеграції у світовий науковий простір і підвищення якості професійної підготовки [10].

Отже, процеси міжнародної інтеграції освітніх програм і розвитку англійськомовного викладання у вищій освіті України розглядаються в науковому дискурсі як важливі показники глобальної конкурентоспроможності національної освітньої системи та як ключові чинники формування інноваційного, відкритого й інтегрованого освітнього середовища.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри численні дослідження інтеграційних процесів та впровадження англійськомовних

програм у закладах вищої освіти України, у науковому дискурсі все ще є нерозв'язані аспекти цієї проблематики. Недостатньо систематизованих даних про вплив інтернаціоналізації на якість англomовного викладання та на формування академічних компетентностей здобувачів вищої освіти, як-от: критичне мислення, академічне письмо та міжкультурна комунікація. Обмежено вивчені методичні, організаційні та ресурсні чинники ефективності викладання, зокрема підготовка викладачів, використання цифрових технологій та адаптація матеріалів до міжнародних стандартів. Тому існує потреба в комплексному дослідженні практик інтернаціоналізації, оцінюванні якості викладання та їх впливу на академічні результати здобувачів вищої освіти в українських університетах.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз процесів інтернаціоналізації освітніх програм у закладах вищої освіти України та виявлення чинників, що впливають на якість англomовного викладання, з метою розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності цих процесів.

Для досягнення мети нашої роботи необхідно розв'язати такі завдання: проаналізувати сутність та основні напрями інтернаціоналізації навчальних програм у сучасній вищій освіті; дослідити вплив інтернаціоналізації на структуру та зміст освітніх програм українських університетів; визначити основні критерії англomовного викладання; окреслити проблеми та перешкоди у впровадженні англomовного викладання в українських ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтернаціоналізація вищої освіти є ключовим стратегічним напрямом розвитку сучасного освітнього простору, який сприяє підвищенню конкурентоспроможності університетів, активізації академічної мобільності студентів і викладачів, а також інтеграції національної системи освіти в глобальний академічний контекст. Важливим аспектом розв'язання цієї проблеми є розвиток англomовних освітніх програм,

що потребує високої мовної компетентності всіх учасників освітнього процесу. Крім того, це висуває вимоги до високої автономії здобувачів освіти у вивченні іноземних мов, що в педагогічній науці трактується як здатність студентів визначати навчальні цілі, вибирати оптимальні стратегії та здійснювати контроль за результатами власного навчання [11; 12].

Відповідно до положень Європейських стандартів і рекомендацій із забезпечення якості вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG) [13], що реалізуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) [14], оцінювання якості освітніх програм базується не лише на формальному дотриманні визначених критеріїв, а й на врахуванні міжнародного виміру освітнього процесу, відкритості до академічної співпраці, культурного розмаїття та забезпеченні академічної мобільності учасників освітнього середовища. У цьому контексті інтернаціоналізація навчальних програм розглядається як комплексна модернізація їх змісту, що виходить за межі перекладу курсів англійською мовою та передбачає інтеграцію міжкультурних компонентів, порівняльного аналізу, міжнародних кейсів, автентичних джерел і проектно-орієнтованих методів навчання. Такий підхід узгоджується з положеннями Європейської стратегії для університетів (European Strategy for Universities, 2022), в якій наголошено на необхідності формування інтегрованого європейського освітнього простору і розвитку спільних міжуніверситетських програм.

Отже, інтернаціоналізація освітніх програм трактується як комплексний процес інтеграції міжнародних компонентів у всі напрями діяльності закладу вищої освіти з метою підвищення його конкурентоспроможності, якості освітньої підготовки та здатності випускників ефективно функціонувати в глобальному академічному й професійному середовищі. В її реалізації передбачається таке: створення освітнього контенту з міжнародним

спрямуванням, розширення міжуніверситетської співпраці, забезпечення академічної мобільності здобувачів освіти і викладачів, упровадження англomовного викладання як одного з основних інструментів інтернаціоналізації, а також гармонізацію системи забезпечення якості освіти з міжнародними стандартами [15, с. 56].

Можна виокремити основні напрями інтернаціоналізації навчальних програм, як-от: розвиток академічної мобільності та програм обміну, створення й реалізація англomовних освітніх курсів, розширення міжнародного науково-освітнього співробітництва, оновлення змісту навчальних дисциплін у контексті глобалізації, підвищення професійної компетентності викладачів, удосконалення інституційної політики й управління, а також забезпечення якості освіти та проходження міжнародної акредитації (табл. 1).

Таблиця 1

Основні напрями інтернаціоналізації навчальних програм

Напря́м	Характеристика
Академічна мобільність і програми обміну	Участь у програмах Erasmus+, DAAD, Fulbright, реалізація спільних і подвійних дипломів, стажувань і літніх шкіл сприяє формуванню транснаціонального освітнього простору і підвищує академічну привабливість університетів
Розроблення та впровадження англomовних освітніх програм	Викладання повних програм і курсів англійською мовою сприяє залученню іноземних студентів, інтеграції у світовий академічний простір та розвитку мовних навичок здобувачів освіти
Міжнародна науково-освітня співпраця	Міжнародні дослідницькі проекти, спільні лабораторії та публікації сприяють упровадженню інновацій і зміцненню наукового авторитету університету
Інтернаціоналізація змісту навчальних дисциплін	Використання міжнародних кейсів і зарубіжних джерел дає змогу здобувачам освіти аналізувати професійні проблеми в глобальному контексті
Підвищення кваліфікації викладацького складу	Педагогічні тренінги з ЕМІ, розвиток академічної англійської та міжкультурної компетентності, участь у міжнародних семінарах
Інституційна політика та управління	Розроблення стратегії інтернаціоналізації, мотивація персоналу, розвиток партнерств і вдосконалення управління міжнародною діяльністю

Забезпечення якості та міжнародна акредитація

Адаптація програм до стандартів ECTS та міжнародна акредитація

Джерело: створено авторами

Таким чином, інтернаціоналізація освітніх програм є багатовимірним процесом, що охоплює академічний, організаційний і культурний аспекти діяльності університетів. Її реалізація сприяє підвищенню якості освіти, розширенню можливостей для студентів і викладачів, а також інтеграції національної системи вищої освіти у світовий освітній простір.

Процеси інтернаціоналізації сучасної вищої освіти зумовлюють необхідність трансформації структурних і змістових характеристик освітніх програм українських університетів. Інтеграція до європейського та світового освітнього простору вимагає узгодження національних стандартів із міжнародними критеріями якості освіти. Одним із ключових напрямів є орієнтація навчальних результатів на формування міжнародних компетентностей, як-от: комунікація англійською мовою, міжкультурна компетентність і знання міжнародних стандартів професійної діяльності [16, с. 48].

Структурні зміни включають модульну організацію програм та сумісність з Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS), що забезпечує прозорість навчального навантаження, академічну мобільність і взаємне визнання результатів навчання. Зміст освітніх програм актуалізується через упровадження міжнародних кейсів, професійних стандартів і англійськомовних навчальних матеріалів, а також оновлення практичних компонентів відповідно до глобального ринку праці. На практиці це реалізується через розширення різноманітності форм навчання, зокрема дистанційні та змішані формати, гостьові лекції іноземних експертів та спільні онлайн-курси [17].

Важливою складовою частиною є розвиток системи оцінювання, яка відображає здатність здобувачів вищої освіти до комунікації англійською, критичного мислення та застосування знань у міжнародному контексті. Паралельно посилюється кадрове забезпечення інтернаціоналізації, а саме: зростають вимоги до мовної, педагогічної та міжкультурної компетентності викладачів, з'являються нові професійні ролі (координатори міжнародних програм, QA-менеджери). Гармонізація структур, забезпечення якості та міжнародна акредитація програм підвищують довіру до українських дипломів і сприяють інтеграції університетів у глобальний освітній простір [18, с. 220].

Важливим інструментом інтернаціоналізації освітнього процесу в сучасній вищій освіті є англійськомовне викладання дисциплін (English-Medium Instruction, ЕМІ). Його впровадження сприяє інтеграції українських університетів у світовий освітній простір, підвищенню їх конкурентоспроможності та розвитку глобальної компетентності здобувачів вищої освіти.

Для комплексного оцінювання якості ЕМІ доцільним є поєднання якісних і кількісних критеріїв, що забезпечує всебічний аналіз ефективності викладання та досягнення навчальних результатів. Зокрема, оцінюються лінгвістична компетентність викладача, його методична та цифрова підготовка, рівень засвоєння навчального матеріалу здобувачами освіти та їхня міжкультурна компетентність, а також інфраструктурне забезпечення закладів вищої освіти [19].

Попри значний потенціал ЕМІ для модернізації вищої освіти, його масштабне впровадження в Україні стикається з низкою об'єктивних і суб'єктивних перешкод, що потребують системного подолання. Серед них виокремлюють такі:

- *мовні та кадрові*, які пов'язані з недостатнім рівнем академічної англійської серед багатьох викладачів та нестачею фахівців, здатних

ефективно викладати складні дисципліни англійською мовою. Крім того, немає системних програм підвищення кваліфікації, які поєднують методичну та мовну підготовку, що обмежує професійний розвиток викладацького складу і знижує ефективність освітнього процесу;

- *методичні та змістові проблеми* – запровадження ЕМІ ускладнюється дефіцитом перевірених перекладених або спеціалізовано адаптованих навчальних матеріалів. Спостерігається невідповідність між мовними цілями програм та очікуваними професійними результатами, а також недостатня інтеграція міжкультурних елементів, що обмежує ефективність формування глобальних компетентностей здобувачів освіти;

- *інституційно-організаційні бар'єри*, що є наслідком того, що немає стратегії інтернаціоналізації. Недостатня мотивація викладачів через брак фінансового стимулювання, визнання досягнень і КРІ часто обмежують впровадження англійськомовного викладання. Додатково ускладнює цей процес недофінансування програм підготовки кадрів, ліцензій та залучення іноземних експертів;

- *регуляторні та акредитаційні обмеження*, адже національні законодавчі та акредитаційні вимоги не завжди враховують специфіку англійськомовних програм, ускладнюючи впровадження подвійних дипломів. Тому постає необхідність гармонізації навчальних результатів із міжнародними стандартами і при цьому збереження національного контексту, що потребує гнучкого регуляторного підходу;

- *студентські бар'єри* – обмежений рівень академічної англійської у здобувачів вищої освіти знижує ефективність навчання та підвищує когнітивне навантаження. Додатково на готовність студентів до участі в англійськомовних програмах впливають психологічні чинники, зокрема тривожність і потреба адаптації до незвичного формату, в поєднанні з соціокультурними факторами, як-от: страх втрати національної ідентичності;

• *інфраструктурні та технологічні проблеми* суттєво впливають на ефективність ЕМІ. Обмеженість доступу до англomовних електронних ресурсів, платформ дистанційного навчання та бібліотечних баз, а також низький рівень матеріально-технічного забезпечення закладів вищої освіти ускладнюють упровадження сучасних методів навчання та міжнародних студентських проєктів [20].

Отже, розвиток англomовного викладання в українській вищій освіті вимагає комплексної підтримки на державному, інституційному та методичному рівнях. Лише за умови цілісної стратегії інтернаціоналізації, інвестування в кадровий потенціал та інфраструктуру ЕМІ може стати потужним чинником підвищення якості освіти й інтеграції України в глобальний освітній простір (табл. 2).

Таблиця 2

Практичні рекомендації для підвищення ефективності ЕМІ в українських ЗВО

Напря́м	Рекомендації
Стратегічне планування	Розробити інституційну стратегію інтернаціоналізації з чіткими цілями, бюджетом і показниками
Кадровий розвиток	Системні програми підвищення кваліфікації викладачів (мовні курси, педагогічні тренінги з ЕМІ, наставництво з іноземними партнерами)
Пілотні програми	Запуск пілотних англomовних курсів/модулів із подальшим масштабуванням за умови успіху
Підтримка здобувачів освіти	Підготовчі англomовні курси, мовне тьюторство, ресурсні центри академічної англійської
Матеріально-технічна база	Доступ до англomовних електронних ресурсів, мультимедійних матеріалів, платформи для спільних проєктів
QA та моніторинг	Введення системи показників якості ЕМІ, регулярний моніторинг, зовнішні аудити та опитування стейкхолдерів
Правове та адміністративне врегулювання	Координація з регуляторними органами щодо гнучкості акредитації та визнання подвійних дипломів
Міжнародні партнерства	Активне встановлення довгострокових партнерств для обміну досвідом, співрозроблення програм і стажувань

Джерело: створено авторами на основі [21]

Узагальнюючи, зазначимо, що стратегічне планування та розроблення чіткої інституційної стратегії інтернаціоналізації створюють фундамент для цілеспрямованого розвитку університету, визначаючи його довгострокові пріоритети, цілі, необхідні ресурси та механізми впровадження міжнародних освітніх ініціатив. Реалізація стратегії включає заходи щодо підвищення рівня мовної компетентності викладачів через спеціалізовані мовні курси, педагогічні тренінги та програми наставництва, що є запорукою високої якості освітнього процесу. Запровадження пілотних програм ЕМІ дасть змогу поступово адаптувати навчальні підходи, оцінити їх результативність і масштабувати успішні практики без розпорошування ресурсів. Важливу роль також відіграють підтримка здобувачів вищої освіти, сучасна матеріально-технічна база та забезпечення доступу до якісних англійських навчальних ресурсів, що сприяють ефективному засвоєнню знань і розвитку академічної автономії. Водночас інтегровані системи моніторингу, аудиту та оцінювання якості навчання дозволяють забезпечити постійний контроль, корекцію і вдосконалення процесу ЕМІ відповідно до міжнародних стандартів. Крім того, тісна координація з регуляторними органами та активний розвиток міжнародних партнерств відкривають нові можливості для академічної мобільності, реалізації спільних наукових і освітніх проєктів, а також підвищення конкурентоспроможності українських університетів на глобальному освітньому ринку.

Висновки. Інтернаціоналізація освітніх програм є комплексним та багатовимірним процесом, що вимагає системних трансформацій у структурі, змісті та організації вищої освіти. ЕМІ виступає ключовим механізмом реалізації цієї стратегії, проте його ефективність визначається рівнем мовної та педагогічної компетентності викладачів, наявністю інституційної підтримки, ресурсів та відповідністю програм міжнародним стандартам. Для успішного впровадження ЕМІ українським закладам освіти необхідні

узгоджені заходи на університетському, регіональному та державному рівнях, що включає державну підтримку освітніх реформ, їх адаптацію до міжнародних стандартів, створення системи забезпечення якості освіти та формування відкритого академічного середовища, орієнтованого на співпрацю та академічну мобільність.

Послідовне впровадження цих напрямів сприятиме підвищенню якості освітніх послуг, зміцненню міжнародної репутації українських університетів та формуванню позитивного іміджу України як активного й конкурентоспроможного учасника глобального освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Проценко О., Бондаренко Т. Освітні екосистеми в контексті інтернаціоналізації вищих навчальних закладів. *Адаптивне управління: теорія і практика*. 2024. Т. 19, № 37. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0255-19\(37\)-14](https://doi.org/10.33296/2707-0255-19(37)-14).
2. Андрощук А. Викладання англійської мови в університетах України в контексті євроінтеграції: системний підхід. *European humanities studies: State and Society*. 2019. № 3(II). С. 74-86. DOI: <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2019.3-II.06>.
3. Фаріон І. Мовна політика України: методологія англійзації в освіті. *Записки з українського мовознавства*. 2023. № 30. С. 185–197. <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2023.30.283880>.
4. Вдосконалення викладання у вищій освіті: теорія та практика : монографія / за наук. ред. С. Калашнікової. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. 255 с. DOI: <https://doi.org/10.31874/TE.2023>.
5. Діхтярук А. Правові межі інтернаціоналізації вищої освіти в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Т. 3, № 3. С. 276–281. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.43>.

6. Holubova H. V. The oretical aspects of integrative processes in teaching a foreign language for professional purposes. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Т. 1, № 17. С. 109–115. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.17-1.21>.

7. Карзун І. Г., Музиченко А. С. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти у глобалізованому світовому освітньому просторі. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. № 5(38). С. 39–47. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2019.5\(38\).39-47](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2019.5(38).39-47).

8. Мілютіна О., Марєєв Д., Чайка О. Англійська мова для академічних цілей у вищій освіті України: нормативні засади, сучасні підходи та практичний досвід упровадження. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2025. Т. 2, № 58. С. 99–105. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2025-2-58-99-105>.

9. Бойко О. Місце методології CLIL у навчанні віртуальної англійської письмової комунікації учнів середньої школи. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2023. № 4. С. 133–146. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/5058/5300> (дата звернення: 02.09.2025).

10. Насакіна С. Англійська мова для глобального світу: нові перспективи для немовних закладах вищої освіти. Модернізація вищої освіти України в контексті глобалізації : монографія / за заг. ред. А. М. Івановської. Кам'янець-Подільський. Заклад вищої освіти «Подільський державний університет». Рига, Латвія : Baltija Publishing, 2025. С. 196–206. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-560-0-18>.

11. Анісімова О. Ю. Інтернаціоналізація вищої освіти: моделі та механізми. *Освітня аналітика України*. 2019. № 3(7). С. 97–110. URL:

https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/8_Anisimova_37-2019_97_110.pdf (дата звернення: 02.09.2025).

12. Заячук Ю. Аналіз національного рівня інтернаціоналізації вищої освіти: приклад України. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6(344), Ч.2. С. 150–161. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6\(344\)-2-150-161](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-150-161).

13. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ.: ТОВ «ЦС». 2015. 32 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf (дата звернення: 02.09.2025).

14. *Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти*: вебсайт. URL: <https://naqa.gov.ua/> (дата звернення: 02.09.2025).

15. Муқан Н. В., Пастирська І. Я., Кравець С. Ф. Можливості використання інтегративного підходу у професійній іншомовній підготовці фахівців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т. 3, № 69. С. 54–58. URL: http://www.pedagogyjournal.kpu.zp.ua/archive/2020/69/part_3/12.pdf (дата звернення: 02.09.2025).

16. Бойко О. Ю. Моделі навчання комп'ютерно-опосередкованої англomовної письмової комунікації учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. *Нова педагогічна думка*. 2024. № 2(118). С. 42–51. URL: <https://www.npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/629/670> (дата звернення: 02.09.2025).

17. Синекон О. С. Роль професійно орієнтованого підходу в диференційованому англomовному навчанні майбутніх ІТ фахівців. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 45. С. 118–122. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/45.23>.

18. Chervinska I., Melnyk N., Galyuk N. Blended learning as an innovative organization of the educational process in higher education institutions of Ukraine. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2023. Vol. 10, № 1. P. 216–224. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.10.1.216-224>.

19. Козловський Ю. М. Інтеграційні процеси в професійній освіті: методологія, теорія, методики: монограф. Львів: Львівська політехніка, 2018. 420 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%A7311.20 (дата звернення: 02.09.2025).

20. Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages> (дата звернення: 02.09.2025).

21. Дмітренко Н. Є. Урахування індивідуального навчального стилю професійно орієнтованого англomовного спілкування в умовах автономного навчання студента. *Освітній простір України*. 2019. № 16. С. 62-70. DOI: <https://doi.org/10.15330/esu.16.62-70>.